HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

[א]אין שנים מביאין אשם אחד [ב]חתיכת [א] חלב וחתיכת חולין אכל אחת מהן ואינו יודע איזה מהן אכל מביא אשם תלוי אכל את השניה מביא חטאת [ג]אכל אחד את הראשונה ובא אחר ואכל את השניה זה מביא אשם תלוי וזה מביא אשם תלוי [ב] (א) (דברי ר"ע) [ג]ר"ש אומר שניהם מביאין חטאת אחת רבי יוסי אומר אין שנים מביאין חטאת אחת [ד]חתיכת חלב וחתיכת [ג] קודש אכל אחת מהן ואינו יודע איזה מהן אכל מביא אשם תלוי אכל את השניה מביא חטאת ואשם ודאי אכל אחד את הראשונה ובא אחר ואכל את השניה זה מביא אשם תלוי וזה מביא אשם תלוי רבי שמעון אומר שניהן מביאין חטאת ואשם ר' יוסי אומר אין שנים מביאין חטאת ואשם אחד [ה]חתיכת חלב וחתיכת חלב קודש אכל אחת מהן ואין יודע איזו מהן אכל מביא חטאת רבי עקיבא אומר אף אשם תלוי אכל את השניה מביא שני חטאות ואשם ודאי אכל אחד את הראשונה ובא אחר ואכל את השניה זה מביא חטאת וזה מביא חטאת רבי עקיבא אומר זה [ד] וזה מביאין אשם תלוי ר' שמעון אומר זה מביא חטאת וזה מביא חטאת ושניהן מביאין אשם אחד רבי יוסי אומר אין שניהן מביאין אשם אחד [ה] [ו]חתיכת חלב וחתיכת חלב נותר אכל אחת מהן ואין יודע איזה מהן אכל מביא חטאת ואשם תלוי אכל את השניה מביא ג' חטאות אכל אחד את הראשונה ובא אחר ואכל את השניה זה מביא חטאת ואשם תלוי וזה מביא חטאת ואשם תלוי ר"ש אומר זה מביא חטאת וזה מביא חטאת [ו] ושניהן מביאין חטאת אחת [ז]ר' יוסי אומר כל חטאת שהיא באה על חטא אין שנים מביאין אותה: **גמ'** [ז] א"ל רבא לרב נחמן לרבי יוסי חטאת הוא דלא מייתו שניהן הא אשם תלוי מייתו שניהם היינו ת"ק וכ"ת [ד]חתיכה משתי חתיכות איכא בינייהו והתניא רבי יוסי אומר זה מביא אשם תלוי וזה מביא אשם תלוי א"ל הא קמ"ל [ה]דמאן ת"ק ר' יוסי: חתיכת חלב וחתיכת קדש [כו'] חתיכת חלב וחתיכת חלב קודש כו' חתיכת חלב וחתיכת חלב נותר כו': א"ל רבא לרב נחמן וליתי נמי אשם ודאי דנותר דקדש הוא אמר ליה דלית ביה שוה פרוטה והא מעיקרא דאית ביה שוה פרוטה עסקינן דקתני אשם ודאי אמר ליה ההיא חתיכה דלא נותר היא שויא פרוטה [ח] [ו]והא יש אוכל אכילה אחת דקתני ביה נותר וקתני מביא ארבע חטאות ואשם אחד אמר ליה ההיא בגסה [ט] וההיא בדקה [ז](ולא קשיא) ההיא בימות הגשמים הכא בימות החמה: אכל אחד את הראשונה כו': אמר ליה רבא לרב נחמן ומי אמר ר"ש איסור חל על איסור והא תניא [ח]רבי שמעון אומר [ז]האוכל נבלה ביום הכיפורים פטור אמר רב [י] ששת בריה דרב אידי כגון דאכל כוליא בחלבה וכוליא בחלבה נמי הא קאי עלה באיסור עולין היכי אתי איסור נותר חייל עלה וכי תימא סבירא ליה לר"ש דנותר איסור חמור הוא וחייל על איסור קל דעולין והא נבלה דאיסור קל הוא ויום הכיפורים דאיסור חמור הוא ולא קאתי איסור יום כיפורים דחמור וחייל על נבלה דקל הוא אלא בקדשים גלי רחמנא דאתי [ט]איסור חל על איסור

דתניא

אין שנים מביאין אשם אחד. דלית ליה תנאי בקרבנות אלא אם כדברי חכמים פטורין ואם כדברי ר' עקיבא כל אחד מביא אשם תלוי: **זה מביא אשם תלוי וזה מביא אשם תלוי.** דלא בעי חתיכה מב' חתיכות: **חטאת אחת.** ובתנאי כדפרישית [י] אבל אשם תלוי מייתי כל אחד ואחד משום חתיכת החלב: **חתיכת חלב וחתיכת.** שומן דקדש אכל כו': **מביא אשם תלוי.** משום ספק חלב (א): [יא] **זה מביא כו'.** משום חלב ובהא לא פליג ר' עקיבא לחיוביה שני אשמות תלויין [יב] בהן לפי שאין כאן אלא עבירה אחת ספק חלב ספק קדש: **חטאת ואשם.** בשותפות ויתנו אם אני אכלתי חלב ואתה הקדש יהא חלקי באשם מחול לך וחלקך בחטאת מחול לי: **מביא חטאת.** דממה נפשך חלב אכל: **ר' עקיבא אומר** [יג] **אשם תלוי.** (ב) על [י] החטאות משום מעילות: **חתיכת חלב וחתיכת חלב נותר כו' מביא.** [ל] שתים [יד] אחת משום חלב ואחת משום נותר: **כל חטאת שהיא באה על חטא.** לאפוקי חטאת העוף של יולדת ששתים מביאות אותה ובתנאי כדאמרינן בפ"ק (לעיל ז:) אמר רבי יוסי אימתי שהלכו זה למזרח וזה למערב כו': **גמ'** ה"ג **היינו ת"ק וכי תימא חתיכה אחת משתי חתיכות כו'.** דר' יוסי ה"ק אין שנים מביאין חטאת אחת אלא הראשון מביא אשם תלוי והשני פטור דבעינן חתיכה אחת משתי חתיכות: **וניתי אשם ודאי.** מעילה בהדי [טו] אשם וחטאת: **והא מעיקרא בדאית בה שוה פרוטה עסקינן דקתני.** רישא חתיכה של קדש וחתיכה של חלב כו' אכל את השניה מביא חטאת ואשם: **יש שאוכל אכילה אחת.** בפרק אמרו לו (לעיל דף יג:) דקתני נותר וקתני אשם מעילות אלמא איכא נותר שוה פרוטה: **בגסה.** אכילה גסה שאכל הרבה ואף על גב דאיסור הנאה הוא [טז] כשאר כל הקדשים האסורים בהנאה שמועלין בהן דהאי נמי חזי לגבוה שאם עלו לא ירדו: **בימות החמה.** מסרחת בשר נותר דהא שני ימים או יום ולילה נשתהא ולא שויא אכילה (דקה) פרוטה: **איסור חל על איסור.** דמחייב חטאת אנותר דחייל איסור נותר אאיסור חלב: **פטור.** איום הכיפורים דלא אתי איסור יום הכיפורים וחייל אאיסור נבלה ואפילו [יז] נתנבלה היום הוה איסורא בין השמשות דאתמול משום אבר מן החי ולא אתי איסור יום הכיפורים וחייל: **כוליא בחלבה.** דליכא איסור חל על איסור דאחלב חייב משום חלב ואנותר משום כוליא: **דאיסור עולין.** לגבוה סלקא: (ג) [מ] **ואכל מבשר זבח השלמים אשר לה' נרבות אימורין.** שאם אכלן בטומאת הגוף חייב כרת והא אימורין כגון כליות קאי עלייהו באיסור עולין:

ומי איות ליה לרבי שמעון וכו'. ואם תאמר מאי פריך דוקא גבי יום הכיפורים לא חל על איסור נבלה אבל איסור נותר חל שפיר על איסור חלב שהרי איסור נבלה ואיסור טרפה חל על איסור חלב כדאיתא פרק השוחט (חולין דף לז.) כל שכן איסור נותר דחמיר טפי מנבלה ונמצא דחל על איסור חלב ויש לומר דסבירא ליה כיון דחזינן גבי יום הכיפורים דאיסור חמור לא חל על איסור קל הוא הדין גבי נותר דאינו חמור לא יחול על איסור חלב אף על גב דהותר [נ] מכללו ואם תאמר מאי פריך דלמא שאני גבי יום הכיפורים מש"ה לא חל על איסור נבלה משום דאינו רק איסור כולל אבל הכא גבי נותר הוי איסור מוסיף ונימא אף על גב דלית ליה לרבי שמעון איסור כולל איסור מוסיף מיהא אית ליה והכי אשכחן לרבי יוסי נמי דלית ליה איסור כולל ואיסור מוסיף אית ליה כדאמרינן לעיל (דף יד:) וכן פרק י' יוחסין (קדושין עז: ושם) דקאמר כהן גדול הבא על אחותו אלמנה אין איסור אלמנה חל על איסור אחותו וקאמר רב ששת הא מני ר"ש היא דאמר אין איסור חל על איסור דתניא האוכל נבלה ביום הכיפורים פטור ומאי מייתי דלמא שאני גבי יום הכיפורים דאיסור כולל הוא אבל באיסור מוסיף מודה ר"ש כמו רבי יוסי דלית ליה איסור כולל כההיא דחמותו ונעשית אשת איש כו' ואומר מודה ר' יוסי באיסור מוסיף ויש לומר דהש"ס ידע דרבי שמעון לית ליה אף איסור מוסיף דתניא פרק ארבעה אחין (יבמות לב.) הבא על אשת אחיו שהיא אחות אשתו אינו חייב אלא אחת בין נשא מת ואחר כך נשא חי בין נשא חי ואחר כך נשא מת ואם תאמר אם כן הכא וההיא דקידושין (דף עז:) אמאי לא הביא אותה הש"ס ויש לומר דהכא (מביא דהתם והכא) איסור חמור על איסור קל הוא ואי משום דהכא איסור מוסיף גבי נותר וגבי יום הכיפורים איסור כולל הכי מייתי כיון דאשכחנא לר' שמעון דלית ליה איסור כולל בין באיסור קל ובין באיסור חמור א"כ בעלמא נמי אשכחנא דלית ליה איסור מוסיף [א"כ] אפילו באיסור חמור על איסור קל נמי לית ליה ואם כן אמאי חייל איסור נותר על איסור חלב [ס] רק שהותר מכללו וכן נמי פרק עשרה יוחסין (שם) איצטריך ליה לאוכוחי דאין איסור חמור חל על איסור קל דליכא דאמרי תני התם ואגב הכי אייתי ליה נמי ללשון ראשון דהתם:

אשר

מסורת הש"ס

א) ס"א ל"ג, ב) [לעיל ז:], ג) [לעיל ז:], ד) [לעיל יז:], ה) [דוגמתו בשבת קג. ועמ"ש שם על הגליון], ו) יבמות לג. [לעיל יג:], ז) נ"א אי נמי, ח) [קדושין עז: פסחים לו. נזיר ז. שבועות כד.], ט) [חולין קא. וש"נ], י) [לעיל כב: ד"ה שניהן], כ) [נ"א עם, ל) נ"ל ג' שתים משום חלב, מ) שייך לע"ב, נ) פי' אלא היה, ס) נ"א דקל,

עין משפט נר מצוה

לה א מיי' פ"ט מהלכות שגגות הלכה יב:
לו ב ג מיי' שם פ"ח הלכה ט:
לז ד ה מיי' שם פ"ט הלכה יג:
לח ו מיי' שם פ"ח הלכה י:
לט ז מיי' פ"ב מהלכות שביתת עשור הל' ג וכת"ק:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה מביא אשם וכו' ספק חלב והמביא כו' מכוין משום: (ב) ד"ה ר"ע אומר אשם תלוי נוסף על: (ג) ד"ה דאיסור עולין וכו' סלקא הס"ד ואח"כ מ"ה אשר לה' כתיב ואכל מבשר:

רבינו גרשום

ר' יוסי אומר אין שניהם מביאין אשם אחד. ודאי שאין שנים מתכפרין בקרבן אחד ודאי: חתיכת של חולין וחתיכת של חלב כו'. מביא אשם תלוי דלדברי הכל על ספק חטאת מביא אשם תלוי אכל אחד את הראשונה כו': ר' שמעון אומר שניהם מביאין חטאת אחד. ומתנין ויאמר כל אחד אם חברי אכל חלב יבטל חלק חטאתי אצלו ויתכפר בכולו ר' יוסי אומר כו': א"ל רבא לרב נחמן לר' יוסי חטאת בשותפות הוא דלא מייתי תרוויהו הא אשם תלוי מייתי שניהם. דזה מביא אשם תלוי אחד וזה מביא אשם תלוי אחד היינו תנא קמא וכי תימא חתיכה אחת מב' חתיכות איכא בינייהו דהכא חתיכה אחת משתי חתיכות היא דבעידנא דאכל אחר את השניה לא היה שם אלא חתיכה אחת משתי חתיכות ואפילו הכי קאמר ת"ק זה מביא אשם תלוי וזה מביא אשם תלוי. ור' יוסי סבר [כיון] כשאכל האחד את השניה לא היו לפניו ב' חתיכות אלא חתיכה אחת הילכך ראשון מייתי אשם תלוי אחד ולא שני: והתניא ר' יוסי אומר זה מביא אשם תלוי אחד וזה מביא אשם תלוי. אלמא דבחתיכה אחת סבירא ליה איקבע איסורא והוי כב' חתיכות א"כ ר' יוסי היינו תנא קמא א"ל אין הכי נמי והא קמ"ל מאן ת"ק ר' יוסי היא: חתיכת של חלב וחתיכת של קודש. ואין ידוע איזו אכל מביא אשם תלוי אחד. והא סתמא ר' עקיבא היא דבין בספק חלב ובין בספק מעילה מחייב אשם תלוי: ר' שמעון אומר שניהם מביאין חטאת אחת ואשם. ודאי אחד ומתנין ויאמר כל אחד אם חברי אכל חלב ואני קודש יהא חלקי של חטאת שלו וחברו יבטל לי חלק אשמו וכן אם חברי אכל קדש ואני חלב יהא חלק אשמי שלו וחלק חטאתו שלי ר' יוסי אומר כו': חתיכה של חלב חולין וחתיכה של חלב קודש. מביא ב' חטאות דודאי חלב אכל: ר' עקיבא אומר אף אשם תלוי. כדקסבר מביא על ספק מעילה אשם תלוי: מביא ב' חטאות. משום חלב ואשם ודאי אחד על הקודש: אכל אחד את הראשונה ובא אחר כו'. ר' עקיבא אומר (אף) זה [וזה מביאין] אשם תלוי: ר' יוסי אומר אין שנים מביאין אשם ודאי אחד: מביא חטאת משום חלב ואשם תלוי משום ספק נותר של קודש: אכל את השניה מביא ג' חטאות. דשגגת נותר ודאי (טמא) [הוא] מייתי חטאת ולא אשם ודאי: ושניהם מביאי' חטאת אחת. על הנותר בשותפות ומתנו: ר' יוסי אומר כל חטאת וכו'. וה"ה היכא דחייבין אשם ודאי אין שנים מביאין אותה: א"ל רבא לרב נחמן. ההוא דמייתי ג' חטאות לייתי נמי אשם ודאי דנותר דקודש. א"ל דלית ביה שוה פרוטה בנותר ולית ביה מעילה והא מעיקרא בההיא בבא בחתיכה של חלב וחתיכה של קודש דאית ביה שוה פרוטה עסקינן דקתני בה אשם ודאי אף הכא נמי: (א)הא דנותר היא ואסירא לכולי עלמא ולא שויא פרוטה: א"ל ההוא בגסה. שאכל אכילה גסה שיש בה ש"פ: הכא בדקה. שאכל אכילה מועטת שאין בה שוה פרוטה: [פירוש אחר] ההיא בגסה בכזית חלב בבהמה גסה דחשיב חלבה והכא בבהמה דקה דלא חשיב ולית בה ש"פ. ולא קשיא ההיא יש אוכל אכילה דמביא אשם אחד משום (נותר) [מעילה] בימות הגשמים מיירי ולא היה מוסרח והכא בימות החמה דמסריח ולא שוה פרוטה: ומי אמר ר' שמעון איסור חל על איסור. דקאמר ושניהם מביאין חטאת אחת משום נותר אלמא דאיסור נותר חל על איסור חלב: האוכל נבלה ביום הכפורים פטור. מיוה"כ דאין איסור חל על איסור: אמר רב ששת. אמאי מחייב ר' שמעון חטאת משום נותר כגון דאכל כוליא בחלבא [דבחלב] איכא כזית ובכוליא כזית דאכזית דכוליא חייב משום נותר ולא אחלב ולא הוי איסור חל על איסור: וכוליא וחלבה נמי האי קאי עלה באיסור עולין דמחוייב להקטירם: וכי תימא. דנותר איסור חמור הוא דחייב על זדונו כרת ועל שגגתו חטאת וחייל על איסור קל דעולין. אלא בקדשים גלי

מוסף רש"י

האוכל נבלה ביום הכפורים פטור. מכרת, דלא אתי איסור יום כפורים ומיחל אאיסור נבילה דקדים, אם נתנבלה מערב יום כפורים הרי קדם איסור נבילה ואם נתנבלה ביום כפורים אפילו הכי אסורה היתה עליו מבערב משום אבר מן החי (קדושין עז: וכעי"ז פסחים לו. ושבועות כד.) **בשוגג** פטור מחטאת (פסחים שם) **דלא** אמרינן מיגו דאתי יום הכפורים ואיתוסף איסורא לגבי שאר מילי אתוסף נמי לגבי נבלה, ור"ש לטעמיה דאמר דאפילו איסור חמור לא אתי וחייל על איסור קל (נזיר ד.).

שיטה מקובצת

א] חתיכת של חולין וחתיכת של חלב אכל: ב] תלוי. גליון ר"ע אומר זה מביא תלוי וזה מביא אשם תלוי עם החטאת כך פי' הרב ר' עובדי': ג] וחתיכת חלב קודש חתיכה של קודש וחתיכה של חולין כו' [אא"ה כך היה גירסתם] דלית ליה דבעינן חתיכה משתי חתיכות ואפילו האחרון חייב להביא אשם תלוי וא"ת אמאי לא מייתי אשם ודאי בתנאי וי"ל דאה"נ אלא דמיירי דהלך זה למזרח וזה למערב דלא מצי מייתי בתנאי ואשמועינן דמייתי על ספק מעילות אשם תלוי וגם אשמועינן דלא בעינן חתיכה משתי חתיכות. תוס': חתיכה של חלב וחתיכה של קודש כו' מביא אשם תלוי ולר"ע אין צריך להביא שנים אחד להגן עליו על ספק חלב ואחד על ספק מעילה כיון דאין ידיעה בינתים אע"פ ששתי מיני עבירות הם אשם תלוי אחד מגין על שתיהן. תוס' הרא"ש: ד] זה מביא אשם תלוי וזה מביא: ה] חתיכת חלב וחתיכת חלב נותר [אכל את השניה] מביא שנים אחת משום חלב ואחת משום נותר כך פי' רש"י ולפי גירסתו של רש"י שנים צ"ל שאכל בהעלם אחת אינו חייב אלא אחת משום חלב ולא הוי דומיא דרישא דחתיכת חלב וחתיכת חלב קודש חייב שני חטאות ואשם ודאי דמיירי בשני העלמות אבל גירסת ס"י גרסינן שלש חטאות וכן גרס הראב"ק ומיירי בשני העלמות דומיא דרישא: ו] ושניהן. עי' תוס' מנחות (דף סב ע"ב): ז] גמ' חתיכה של חולין וחתיכה של חלב כו' ר"י כו' א"ל: ח] פרוטה הא דנותר לא שויא פרוטה הוא והא: ט] בגסה והכא בדקה ואיבעית אימא הא והא בדקה ולא (תיבת וההיא נמחק) פרש"י בחתיכה גסה ואע"ג דלעיל מוקמינן לה דמליא בתמרים ומשמע דאין כאן אלא כזית חלב ונותר י"ל בודאי לא מיירי דאיכא ב' זיתים מחלב אבל איכא כזית נותר והכא בדקה חתיכה דקה דליכא אלא כזית מצומצם ומיהו קשה דבסמוך מוקמינן דאכל כוליא בחלבה דאיכא ב' זיתים מחלב ומבשר וא"כ הוי גסה כהך דלעיל אמאי ליכא אשם ושמא לרב ששת דמוקי לה הכי משני בשינויי דכאן בימות הגשמים ושינויי דכאן בגסה נשני בשינויי דאיירי בקדשים דבקדשים גלי ג' קראי דאיסור חל על איסור ומיירי שפיר בכזית מצומצם דחלב ולא במאי דמוקי רב ששת בכוליא בחלבה. תוס': י] רב שישא תיבת ששת נמחק: יא] מתיבת זה עד תיבת ובהא נמחק: יב] תלוין לפי תיבת בהן נמחק: יג] אומר אף אשם תלוי על החטא: יד] שתים. וגליון כתוב מביא שלש חטאת אם בשתי העלמות אכל ב' משום חלב ואחת משום נותר וכן כתוב בס"י ג' חטאות: טו] בהדי חטאת (תיבת אשם ואות ו' נמחק) וקשה דהאיך יביא אשם ודאי שמא לא אכל חלב דנותר דהא מיירי דלא אכל אלא אחד ואי הוי (נותר) [מקשה] לייתי נמי אשם תלוי ומספק מעילות וכדעת [ר"ע] הוי ניחא ונראה דקאי אסיפא דאכל את השניה מביא ג' חטאות כך כתוב בגליון גמרא ישנה כתובה על הקלף: טז] הוא מ"מ משלם הדמים: יז] ואפילו. עיין תוס' שבועות (דף כד ע"א) ותוס' פסחים (דף לו ע"א):

א) לפני רבינו היה הגירסא בגמ' כן הא דנותר היא וכן הגיה בשיטה מקובצת כאן באות ח'.